Prova lliure per a l'obtenció del títol de batxillerat per a majors de vint anys

Convocatòria 2026

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

BLOC 1: COMPRENSIÓ LECTORA I EXPRESSIÓ ESCRITA (4 punts)

Els antibiòtics a la corda fluixa

Ara fa quasi cent anys que un científic va oblidar unes mostres abans d'anar-se'n de vacances i en tornar es va topar amb el que seria un dels descobriments més grans de la història. Un descobriment que salvaria incomptables vides i que permetria a la medicina fer coses fins aleshores inimaginables. Era 1928 i Alexander Fleming acabava de descobrir el primer antibiòtic: la penicil·lina, encetant així la gloriosa era dels antibiòtics.

Durant aquest quasi segle, els antibiòtics s'han convertit en un dels pilars essencials de la medicina. No només ens han permès combatre infeccions que abans eren una sentència de mort sinó també anar un pas més enllà. Ens han permès operar, minimitzant el risc d'infeccions en un moment vulnerable, i protegir persones amb el sistema immunitari afeblit; sense els antibiòtics no podríem fer quimioteràpia! Els antibiòtics han creat un món més segur per a tots.

I, tanmateix, aquesta època gloriosa està en perill. Resulta que els antibiòtics són esplèndids carregant-se bacteris... fins que ho deixen de ser. De forma senzilla podríem dir que els bacteris aprenen dels antibiòtics que els estem administrant i troben formes de tornar-s'hi immunes. I com més oportunitats els donem per aprendre, més fàcil els ho posem. Aquests bacteris que no s'immuten davant d'antibiòtics s'anomenen resistents i poden arribar a ser mortals. S'estima que el 2021 els bacteris resistents van causar 1,27 milions de morts i van estar associats amb 4,71 milions de morts.
Prendre's un antibiòtic sempre té el potencial de fer que els bacteris es tornin resistents, però és l'ús indiscriminat el que ens està portant a la ruïna. El consum actual d'antibiòtics no té en compte que és un recurs amb un poder finit, que com més l'utilitzem més posem en perill la seva eficàcia, i a mesura que els bacteris es

van tornant resistents ens anem endinsant en el que anomenem una pandèmia silenciosa. El mateix descobridor de la penicil·lina ja ens va avisar en el seu discurs del premi Nobel que calia anar amb compte amb l'ús d'antibiòtics perquè els bacteris aprenen de pressa.

Estem en una cursa armamentística contra alguns bacteris, i ens estem quedant enrere.

La solució pot semblar d'allò més òbvia: trobar nous antibiòtics per poder continuar combatent aquestes infeccions. Només hi ha un petit detall que cal tenir en compte, l'època d'or dels antibiòtics va acabar fa més de seixanta anys, i des d'aleshores els nous antibiòtics han arribat amb comptagotes. No només s'està complicant la feina de trobar antibiòtics eficients, sinó que moltes farmacèutiques ni ho estan investigant perquè no creuen que els surti a compte.

No només estem perdent sinó que els estem ajudant a vèncer-nos. Els ajudem quan encara hi ha llocs on s'utilitzen antibiòtics indiscriminadament en la ramaderia, els ajudem quan ens automediquem o no seguim la pauta d'antibiòtics dictada pel personal mèdic. Així que potser en lloc de posar esparadraps, en lloc de trobar una nova solució que té els números d'acabar igual, cal anar al problema d'arrel i canviar el sistema que ens ha portat fins aquí.

Canviar el sistema és ser conscient de l'arma de doble tall que són els antibiòtics. No donar per fet que sempre hi haurà un antibiòtic esperant-nos, sinó tractar-los amb el valor i respecte que es mereixen i necessiten. El tractament amb antibiòtic hauria de ser quelcom reservat a casos específics, no un tractament indiscriminat per salvar-nos de qualsevol malestar.

El gir final que necessita el sistema per tal d'allargar la vida dels antibiòtics és passar de la cura a la prevenció. La millor forma d'evitar l'ús d'antibiòtics és tan òbvia com esquivar les infeccions. La prevenció pot tenir moltes cares: des d'assegurar que tothom tingui accés a aigua potable i es pugui vacunar, a facilitar les baixes mèdiques per evitar la propagació.

Si no volem tornar a un món on una pneumònia o un simple tall podien ser una sentència de mort, si volem continuar tenint l'opció d'entrar a quiròfan amb seguretat, cal un canvi de mentalitat. Hem de cuidar els antibiòtics perquè aquests puguin continuar protegint-nos.

Text adaptat
Cèlia Ventura i Gabarró

1. **Digues el tema del text. Justifica la teva resposta.** (1,5 punts)

2. **El text afirma que "cal un canvi de mentalitat" i passar "de la cura a la prevenció" per evitar tornar a un món on un simple tall sigui una sentència de mort.**

   <u>Redacta un text argumentatiu d'unes 170-200 paraules</u> en el qual defensis la importància de la responsabilitat individual (automedicació, seguiment de pautes mèdiques) i col·lectiva (millores sanitàries, vacunes) en l'ús dels antibiòtics. (2,5 punts)

BLOC 2: REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA (3 punts)

1. **Relaciona els conceptes de llengua i dialecte a partir d'aquesta definició.** (1,5 punts)

> dialecte
>
> **dialecto** (es), **dialect** (en)
>
> ***m*** **Lingüística i sociolingüística**
>
> Cadascuna de les modalitats que presenta una llengua en les diverses regions del seu domini.

2. **Llegiu el text següent i, per a cada espai buit, marcau l'opció correcta de les de la taula que hi ha a continuació**. (1,5 punts)

El doctor m'ha demanat que (1) _____ expliqui tot (2) _____ començament. (3) _____ a Ginebra, on (4) _____ destinat llavors el meu pare, diplomàtic de carrera. La mare va morir quan jo era una nena, i no la recordo gens. Vaig anar a escola en diferents (5) _____ , on vaig estudiar en (6) _____ llengües. La meva infantesa no va ser particularment dura, però sí solitària. No recordo (7) _____ company o companya que em durés més d'un any. De petita (8) _____ molt, moltíssim. M'agradaven molt les matemàtiques. Quan li vaig explicar aquesta antiga preferència al doctor, ell em va fer observar que a causa del (9) _____ continu i del trasbals de perspectives i de punts de referència que van representar els meus primers anys, jo buscava en les ciències exactes, sense (10) _____ , l'ordre i l'estabilitat que tant trobava a faltar a la meva vida. I amb tot, no vaig ser una alumna brillant en aquesta

assignatura. Per contra, en l'àrea de llenguatge, que dominava gràcies a les lectures i els viatges, sí que sobresortia del conjunt de la classe. Jo no donava importància a aquests coneixements (11) _____ no m'havia costat cap esforç adquirir-los. Recordo una amiga (12) _____ que vaig tenir quan estudiava batxillerat als Estats Units, la Rosario. Totes dues coneixíem bé tres o quatre llengües. Quan les classes (13) _____ feien avorrides, ens entreteníem amb un joc de paraules que ens havíem inventat. Aquest joc consistia (14) _____ esmentar el major nombre de paraules possible que comencessin amb determinades lletres, generalment cinc o sis. Per exemple, començant per *matri*, jo podia dir: matrícula, matrimoni, o, posem per cas, matriu, i ella feia el mateix. (15) _____ en deia més guanyava.

Exorcismes, Vicenç Pagès Jordà [adaptació]

1.	*a)* els ho	*b)* els hi	*c)* lis
2.	*a)* desde el	*b)* des del	*c)* des de el
3.	*a)* Vaig nèixer	*b)* Vaig náixer	*c)* Vaig néixer
4.	*a)* esteia	*b)* estava	*c)* estaba
5.	*a)* paisos	*b)* païssos	*c)* països
6.	*a)* diverses	*b)* vàries	*c)* diferentes
7.	*a)* ningún	*b)* cap	*c)* ningun
8.	*a)* llegia	*b)* lletgia	*c)* llegía
9.	*a)* tràfec	*b)* tràfic	*c)* trànsit
10.	*a)* donar-me compte	*b)* adonar-me comtpe	*c)* adonar-me'n
11.	*a)* per què	*b)* perque	*c)* perquè
12.	*a)* brasilera	*b)* brasilenya	*c)* brassilenya
13.	*a)* s'ens	*b)* se'ns	*c)* sen's
14	*a)* a	*b)* en	*c)* de
15	*a)* El que	*b)* Qui	*c)* El qui

BLOC 3: EDUCACIÓ LITERÀRIA (3 punts)

1. **Explica quines són les principals característiques del Modernisme i de la poesia de Joan Maragall a partir d'aquest poema.** (1,5 punts)

LA VACA CEGA

Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.

D'un cop de roc llançat amb massa traça,
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,
mes no amb el ferm posat d'altres vegades
ni amb ses companyes, no; ve tota sola.

Ses companyes, pels cingles, per les comes,
el silenci dels prats i en la ribera,
fan dringar l'esquellot, mentres pasturen
l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria.

Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada... Però torna,
i baixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic; parpelleja
damunt les mortes nines i se'n torna
orfe de llum sota del sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,
brandant llànguidament la llarga cua.

2. **Comenta les característiques generals dels moviments d'Avantguarda a la literatura catalana i relaciona alguna d'aquestes característiques amb la poesia de Joan Salvat-Papasseit.** (1,5 punts)